

Συμπόσια στα Ομηρικά Χρόνια

Ξεκινώντας την περιήγησή μας στο χρόνο, θα αναφερθούμε πρώτα στα Ομηρικά Χρόνια και στις πληροφορίες που μας έδωσαν τα ομηρικά έπη.

Τα συμπόσια και τα πανηγύρια έπαιζαν κύριο ρόλο στην ομηρική εποχή - εννοώντας την εποχή στην οποία ο Όμηρος αναφέρεται, τη μυκηναϊκή.

Οι συχνές προσκλήσεις ήταν μέρος του γοήτρου ενός αληθινού άρχοντα. Η γενναιοδωρία ανοίγει τον δρόμο στην αναγνώριση και στα αξιώματα.

Από την Οδύσσεια μαθαίνουμε κυρίως πως τα γεύματα των ανθρώπων εκείνης της περιόδου αποτελούνταν κυρίως από ψητά κρέατα κάθε λογής, εντόσθια, ψάρια, θαλασσινά, ψωμί, τυρί, και συνοδεύονταν από αρκετό κρασί στο οποίο πρόσθεταν νερό. Τα λαχανικά και τα φρούτα δεν έλειπαν από την καθημερινή διατροφή τους αλλά δεν καταναλώνονταν σε τέτοιο βαθμό όπως στην κλασσική Ελλάδα και την αρχαία Ρώμη.

Η μεγάλη αυτή κατανάλωση του ψητού κρέατος (που αναφέρεται αρκετά συχνά στο έπος) οφείλεται σε ένα μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι δεν είχαν βρεθεί άλλοι εναλλακτικοί τρόποι μαγειρέματος και νέα σκέυη.

Οι γυναίκες μαγείρευαν με τη βοήθεια των υπηρετών στις αυλές. Συνήθως άναβαν φωτιά σε ανοιχτούς χώρους και μόνο όταν είχε κακοκαιρία σε κλειστούς.

Στα επίσημα γεύματα η σφαγή των ζώων έπαιρνε μορφή θυσίας προς τιμή κάποιου Θεού.

Μόνο οι καλεσμένοι από τα υψηλά κοινωνικά στρώματα κάθονται γύρω από το τραπέζι, οι υπόλοιποι κάθονται πάνω σε δέρματα ζώων στο περιστύλιο και στη μεγάλη αυλή, ενώ οι υπηρέτριες ρίχνουν νερό στα χέρια των καλεσμένων και τοποθετούν μπροστά τους ένα καλάθι με ψωμί και ένα κύπελλο.

Οι τραπεζοκόμοι φέρνουν συνεχώς κρέας και ταυτόχρονα οι οινοχόοι αναμιγνύουν το νερό με το

κρασί και γεμίζουν τα ποτήρια των καλεσμένων.

Για έναν εκλεκτό καλεσμένο ο οικοδεσπότης διαλέγει ένα καλό κομμάτι και το σερβίρει αυτοπροσώπως στο άτομο που θέλει να τιμήσει.

Αφού οι καλεσμένοι είχαν απολαύσει το φαγητό τους ξεκινούσε η διασκέδαση με μουσική που έπαιζαν οι αοιδοί. Κάποιοι καλεσμένοι διασκεδάζαν παίζοντας με μάρκες. Όμως, η πιο ξεχωριστή διασκέδαση όλων ήταν ο χορός.

Τα συμπόσια τελείωναν συνήθως με προσευχές στους θεούς ("στάξιμο") πριν φύγουν οι καλεσμένοι για τα σπίτια τους ή για τους τόπους διαμονής τους.

Τα αρχαιολογικά δεδομένα μαρτυρούν τα εξής:

Η θυσία ζώων και η τελετουργική κατανάλωση του κρέατος των σφαγίων είναι δύο σημαντικά λατρευτικά έθιμα στο μυκηναϊκό κόσμο. Στα αρχεία της Θήβας και σε πινακίδα από το μυκηναϊκό ανάκτορο της Πύλου είναι καταχωρισμένες οι εισφορές ζώων και άλλων τροφίμων που αρκούν για την τροφοδοσία μέχρι και 1000 ατόμων κάθε φορά στα πλαίσια θρησκευτικών συμποσίων.

Στο ανάκτορο της Πύλου, που προφανώς χρησιμοποιήθηκε και για τη διοργάνωση πολυπληθών συμποσίων, βρέθηκαν 2854 κύλικες, το πιο διαδεδομένο αγγείο πόσεως κρασιού στη μυκηναϊκή περίοδο. Άλλες βρέθηκαν διάσπαρτες στις αυλές του ανακτόρου. Στις μαρτυρίες αυτές προστίθεται η αποσπασματική Τοιχογραφία του Λυρωδού, που κοσμούσε τον τοίχο πίσω από το θρόνο στην κεντρική αίθουσα του μεγάρου της Πύλου. Εκεί διακρίνονται ένας ταύρος, μάλλον πάνω σε τράπεζα προσφορών έτοιμος για θυσία, άγνωστος αριθμός συμποσιαστών καθισμένων σε τραπέζια ανά δύο με υψωμένα χέρια, πιθανόν κρατώντας κύλικες, και ένας μουσικός που συνοδεύει με τη λύρα του την τελετή. Στην τοιχογραφία η τελετή φαίνεται να λαμβάνει χώρα στο υπαίθρο, όμως και μέσα στο ίδιο δωμάτιο, δίπλα στο θρόνο, υπάρχουν αύλακες στο δάπεδο, που προφανώς χρησιμοποιούνταν για προσφορές υγρών στη θεότητα.